KVINNORNAS TIDNING

N:o 52. 4:de årg. 30 December 1924.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
» sista sidan 20 öre p· mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Magasinsgatan 12, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: —. 1/2 år Kr. 3: 50. 1/4 år Kr. 2: —.
Lösnummer 15 öre.
Centraltryckeriet, O. Ericson, Göteborg 1924.

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Vid världshavets strand. Av Ruth Bogren.
Året 1925.
Frigga Carlberg. Av I. D.
Madame la baronne. Av Dagny Petschler.
Havets färgspel.
Teater.
Självförsörjningsproblemet. Av M. Å.
Kunna vi läsa varandras tankar? Av***.
Är han inte nöjd?
Julkaktus. Dess vård.
Lilith. Roman av Florence Warden.

——::——

Utlandskrönika
i sammandrag.

Veckans viktigaste utrikespolitiska tilldragelse är ambassadörkonferensens beslut, att Kölnzonen, vilken som bekant hålles besatt av engelska trupper, *icke* skall utrymmas nästinstundande 10 jan. Detta stipuleras dock i Versaillesfreden om än villkorligt, d. v .s. under förutsättning att Tyskland fullgjort sina i samma traktat åtagna förpliktelser. Ambassadörkonferensen söker nu ett ömkligt försvar i påståendet, att Tyskland icke i behörig utsträckning *avrustat*. Hela världen vet dock hur grundligt utplundrat Tyskland i militärt hänseende är. Det är i hög grad osannolikt, att ententemakterna skola kunna förebringa fullgoda skäl för det våldförande av Versaillesfreden som ambassadörkonferensens beslut utgör.

Händelseförloppet skulle måhända blivit ett annat, om MacDonalds arbetarregering suttit kvar vid styret i England. Det härskande konservativa partiet har varit mera benäget att i detta fall gå Frankrikes ärenden. Det hela är företrädesvis ett *franskt* intresse, gemensamt för hela folket, oavsett partiståndpunkt. Skräcken för ett tyskt revanschkrig håller alltjämt i sig!

Vad Tyskland beträffar har ententebeslutet i Kölnfrågan framkallat både förbittring, sorg och oro. Den häftigaste vreden ger sig givetvis tillkänna inom de nationella d. v. s. högerkretsarne, där man är särskilt känslig för övergrepp från fiendesidan, men stor är harmen även inom vänsterpartierna och över huvud taget hos hela folket. Den tyska regeringen har genom sina sändebud i Paris och London gjort föreställningar i ärendet hos vederbörande regeringar, naturligtvis med negativt resultat.

Det traktatsbrott, som här föreligger, är ägnat att skada, kanske omintetgöra det mödosamma fredsarbete, som utförts under innevarande år och vilket som förnämsta frukt satt Dawes-planen, av vars lyckliga genomförande Europas tillfrisknande är avhängigt.

De ledande tyska tidningarne, även sådana av moderat och försonlig läggning framhålla, att Kölnbeslutet måste komma att medföra en försämring i förhållandet mellan Tyskland å ena sidan och Frankrike-England å den andra. Det kommer också med tämligen stor visshet att ge den tyska nationella rörelsen ny och stark vind i seglen och försvåra ställningen för de utåt mera fredsbenägna moderata och vänstersinnade partierna, vilka nu sitta vid makten.

Ännu skönjes dock en utväg ur konflikten; det är om en fredlig tysk-fransk-engelsk överenskommelse kan träffas, vilken ger Tyskland ett passande vederlag för en framflyttning av datum för Kölnzonens utrymning.

En politisk skandal har inträffat i Tyskland i det att en domstol, som dömt en ung journalist för förnärmelse mot rikspresident Ebert, samtidigt förklarat, att den i förnärmelsen inneslutna anklagelsen mot presidenten, högförräderi, varit begrundad. Medan kriget ännu pågick utbröt en strejk vid de tyska ammunitionsfabrikerna. Ebert anslöt sig till strejkledningen men, enligt egen uppgift, endast för att ha de strejkande i sin hand och kunna slå ner den landsförrädiska arbetsinställelsen.

Tyska regeringen har emellertid i en till rikspresidenten överlämnad, enstämmigt antagen resolution tillkännagivit sin övertygelse, att han i allt sitt görande och låtande haft fäderneslandets väl för ögonen. Alla politiska partier utom de ytterst till höger stående ha instämt i detta uttalande.

Frankrike lider f. n. av kommunistskräck. Det råder inget tvivel om att det i Frankrike liksom i alla andra länder finnes en stark kommunistisk rörelse med revolution och proletariatets diktatur på sitt program, men hur pass farlig denna rörelse är kan icke bedömas. Det är möjligt, att den radikala regeringen alltför mycket bagatelliserar saken för att slippa gripa in så hårdhänt mot kommunisterna, att socialdemokraterna, vilka hysa en viss svaghet för dem, skola taga illa vid sig och vålla regeringen svårigheter. Denna lever som bekant på socialisternas osäkra och dyrköpta nåd.

Men det är också i hög grad troligt, att de franska högerpartierna göra politik i kommunistskräcken, att de utmåla den röda faran värre än den är för att förmå valmännen att göra en rättning åt höger, att stödja högerpartierna, de enda som våga ingripa hårdhänt och effektivt, när det gäller att skydda samhället mot upprorselementen.

Mussolini har överraskat det italienska folket med löftet om en valreform vilken åter skall ge landet ett under fullt fria former valt parlament. Man väntar icke att hans egen maktställning skall rubbas härav.

Albanien är skådeplatsen för uppror och inbördeskrig. Det berättas att Serbien står bakom det hela i hopp om att genom ett ingripande till ordningens återupprättande kunna göra någon landvinning på albanskt område.

Från Marocko ingå meddelanden om nya strider mellan de spanska trupperna och infödingarne.

——::——

Vid världshavets strand.

Av RUTH BOGREN.

I.

Våg efter våg kommer rullande, dånande,
slår emot strandbäddens pärlvita sand.
Djupare, varmare purpur och guldglimmer
flammar kring solen, som sjunker i våg. —

Känner du all-livets fläktar beröra dig,
livet som dväljes i vågornas skum,
röres och sjunger i fåglarnas hjärtedjup,
lever i blomman, i stjärnornas ljus? —

Solen har sjunkit. —
Färgerna djupare glöda, ren lugnare glida
världshavets milslånga vågor mot strand.
Fjärran i söder jag skymtar ett sköldpansrat drakskepp
gunga på havsytans speglande guld....
Var det en bild utav något som längesen varit?
Kanske ett moln fantasien gav form. —

*

Vågorna längesen slutat att dåna mot stranden,
världshavet sover.....

* * *

II.

Se huru vågorna högre sig bryta!
Skumstänket pärlande dansar och flyger
medan i vattnet stormfåglar skrikande, lekande dyka....
Stillhet och lugn är därunder på djupen;
harptoner lockande, fängslande ljuda,
havsnymfer glida i ringlande danser, havskungen spelar....

——::——

Året 1925.

Liksom en människa i umgänget med andra, vilka hon aktar och håller av, ger sitt bästa både för givandets glädje och i längtande förväntan att finna sina känslor av tillgivenhet besvarade, så har också vår redaktion under det år, som nu lider mot sitt slut, givit sitt bästa åt den läsekrets, för vilken vi med så stort intresse och uppriktig glädje skrivit.

Det är väl undantagslöst så för pennans folk, att de aldrig lyckas ge ett helt och fullödigt uttryck åt vad de innerst känna och vilja. Syftet sträcker sig högre än förmågan når. Så har det också varit för oss — vi erkänna det villigt — men även om vi endast lyckats åstadkomma en bråkdel av allt det underbara och vackra vi velat, så finns den ömsesidiga glada trösten kvar att för varje anspänning växer kraften och förmågan — vi skola 1925 kunna ge mera, kanske *mycket* mera än under 1924!

Vad som knappast kan bli större är den vänlighet vi mött från våra läsares sida och vilken, brevledes eller muntligen uttryckt, skänkt oss så stor glädje och inneburit en så kraftgivande uppmuntran. Även hos våra annonsörer stå vi i omfattande tacksamhetsskuld för visat förtroende och stor vänlighet.

Vändande oss till alla våra vänner, däri hjärtligt inneslutande våra medarbetare, uttala vi ett varmt tack för det gångna året, samt en innerlig önskan om fortsatt förbindelse och om ett för oss alla

Gott nytt år!

——::——

Frigga Carlberg.

FRIGGA CARLBERG.

När min penna långsamt och med sirliga bokstäver på manuskriptblocket fäst ovanstående vördade och älskade namn, flocka sig en mängd vackra minnen kring pennspetsen, allesammans ivriga att komma med i den artikel, som skall ansluta sig till detta namn. Och dock är det omöjligt — de äro alltför många!

Jag ser henne —

Det är en högsommarmorgon med gyllene sol över den skogsinramade dalen med de många små bondgårdarne utefter den buktande landsvägen och den vita kyrkan på höjden där borta. Plötsligt höras klingande barnröster och bakom stängslet på andra sidan de långa raderna av krusbärsbuskar dyker en skara barn upp. I mitten går Frigga Carlberg och omkring henne ett tjugutal små nätt klädda flickor från ett av de "Myrornas" barnhem hon varit med om att upprätta och vilkas överinspektris hon är.

Vilken förtrolighet som vilar över denna vandrande grupp. Vilken godhet som utstrålar från *henne*, och från *dem* vilken dyrkan! De hålla henne i händerna, i klädningen, de trippa framför henne, de trippa bakom henne, de trava vid sidan. Vilket kvitter av glada unga röster, som ha tusen frågor att göra, tusen märkliga saker att berätta, vilka djupa, innerliga tonfall i denna moderliga kvinnostämma, som svarar så intresserat på allt det oviktiga.

Detta lyckliga tåg av barn, som nu kommer från ett vackert eget hem på landet, har ursprungligen utgått från storstadens fattiga kvarter. Dessa småttingar ha förr när sommarsolen strålat från himlen lekt i landshövdingehusens gårdsdjup, där luften är från av ångorna från soptunnorna, kring vilka de stålblanka flugorna surra. Och nu — *nu* går detta muntra tåg med matsäckskorgar i händerna till den stora skogen, till bärbackarne, till sjön och badstranden!

Denna bild är typisk för Frigga Carlbergs arbete bland de fattiga. Vad som så oemotståndligt dragit henne till armodets boningar har varit hennes kärlek till barnen. Hon har icke kommit som välgörenhetsdamen utan som barnavännen. Vad hon velat och även i ofantlig utsträckning gjort har varit att mätta de hungrande små, att kläda de nakna, att skaffa vård åt de sjuka, uppfostran åt de försummade, goda hem åt dem som saknat sådana samt att vid somrarnes inbrott föra skaror av bleka undernärda barn bort från storstadens gårdar med deras soptunnor och surrande stålblåa flugor ut till bondehemmen, till sol, till skogsluft, till sjö, till ett välförsett bord, till snälla godhjärtade människor, till ett jordiskt paradis! Vad hon verkat på detta område, det berättar ärenamnet, under vilket hon allmänt gått bland Göteborgs fattiga mödrar: *"Vår fru"!*

Frigga Carlberg har också synts och verkat på andra områden, och även där har hennes varma hjärta helt varit med. Hon har varit en av den svenska kvinnorörelsens mest betydande, mest sympatiska och vinnande pioniärer, verkligt troende och saken osjälviskt hängiven.

För att förstå varför hon, i olikhet med flertalet andra gifta kvinnor i god ekonomisk ställning och lyckliga som hustrur och mödrar, kastade sig ut i kvinnorörelsen, av vars framgång hon personligen ingenting hade att vinna, måste man känna till hennes ungdomshistoria.

Född 1851 som dotter till garverifabrikören Tobias Lundgren i Falkenberg växte hon upp i ett burget hem. Det var sålunda icke ekonomiska omständigheter, som hindrade henne att komma i åtnjutande av den högre undervisning hon med sitt brinnande kunskapsbegär lidelsefullt åtrådde och bönföll om — det var faderns i sig själv helt säkert välmenande med gammalmodiga uppfattning av vad "ett ungt fruntimmer" behövde lära. Det kostade henne en alltför hård, en alltför kvalfull kamp att övervinna detta från hennes synpunkt sett på allt förnuft, all godhet blottade motstånd. Fadern gav slutligen vika och den unga Frigga fick gå igenom det då nyligen upprättade högre kvinnliga läroverket i Halmstad. Men striden som gått före hade satt outplånliga märken i det känsliga sinnet. Ur bitterheten växte senare den starka, trofasta offervilliga kärleken till det befrielseverk, som skulle ge kvinnorna deras rätt i livet, till kvinnorörelsen och till rösträttsrörelsen i vilken den förstnämnda ju kom att utmynna.

Efter att, sedan skolan passerats, ha varit verksam som lärarinna ingick Frigga Lundgren giftermål

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

Inf. gen. Göteb. Tandl.-Sällskap.
Tandl. Lisa Andrén
Vasagatan 5 B, Tel. 10919.
10—2, 5—7; lördagar 10—2.

med sedermera postkontrollör Andreas Carlberg och blev bofast i Göteborg.

Hon var här med om att bilda "Göteborgs kvinnoförening" och de olika kvinnliga sammanslutningar denna förening före sitt utslocknande hann giva upphov till.

Genom detta kvinnliga föreningsarbete var jordmånen i rikets andra stad väl beredd för den kvinnliga rösträttsrörelsen, när denna vid sekelskiftet uppstod. En stark förening bildades med Frigga Carlberg som initiativtagare och som självskriven, enhälligt vald ordförande. Uppdraget förnyades för varje år ända tills föreningen, sedan rösträttsreformen genomförts, upplöstes.

Det var en tung men med glädje buren arbetsbörda hon härmed påtog sig. Hon höll otaliga föredrag i sin egen stad och överallt i västra Sverige, hon skrev och spred massor av broschyrer, hon strödde omkring sig i pressen varmhjärtade, väckande artiklar i kvinnofrågan, uddiga insändare, hon besegrade och vann sina motståndare, entusiasmerade sina anhängare — det var fast otroligt vad hon rådde med i detta mödosamma arbete! En utmärkt och ovärderlig medhjälpare hade hon i föreningens ständige sekreterare fröken Hildur Öijer.

Ett detaljerat återgivande av allt övrigt Frigga Carlberg medhunnit skulle komma denna artikel att svälla ut till oerhörd längd.

Låt oss därför lämna det i sammanträngd form!

Sedan 1892 tills nyligen har hon varit kassaförvaltare hos Sällskapet Myrorna och från samma år överinspektris för dess sju barnhem, i vilkas bildande hon därjämte deltagit. För e't av dem, "Födelsedagen" i Rävlanda, står hon som stiftare. Hon har varit delegerad vid olika internationella rösträttskongresser och i Romkongressen 1923 deltog hon som svenska regeringens representant. Vice ordförande i Sociala centralförbundet för västra Sverige 1908—1912 förestod hon i fem år förbundets avgiftsfria upplysningsbyrå. Aren 1903—09 var hon ordf. för de kvinnliga fattigvårdarne i sin stad, 1907—14 medlem av Svenska fattigvårdsförbundets centralstyrelse samt under en följd av år sekreterare i Första majblommans centralkommitté. Livligt politiskt intresserad var hon åren 1907—14 medlem av Liberala valmansföreningens centralstyrelse i Göteborg. Skriftställare och föreläsare i sociala ämnen.

Man ser kanske icke sällan meritlistor av denna längd i biografier, men ytterligt sällan torde det förekomma, att så många krävande förtroendeuppdrag samlade på en hand, bli så samvetsgrannt och utmärkt skötta som de i Frigga Carlbergs vård anförtrodda. Men så har hon också i arbetet kunnat stödja sig på en överlägsen intelligens, en organisationstalang av ovanliga mått, ett utvecklat ordningssinne och en modig uthållighet.

Det bör tilläggas att hon bredvid allt det arbete hon utfört utanför sitt hem förmått att på ett verkligt förelysande sätt fylla makans, moderns, husfruns och den gästfria värdinnans plikter. Det enda hon icke haft tid för har varit förströelser och nöjen och antagligen även rekreation!

För sina samhälleliga förtjänster erhöll Frigga Carlberg 1921 utmärkelsetecknet *Illis quorum*.

Efter sin makes bortgång 1921 överflyttade hon till Råsunda, där hennes dotter, gift med professor S. Brisman, är bosatt.

Ännu brinner kärleken till rättfärdigheten, kärleken till den hjälpbehövande nästan i hennes bröst, ännu står den livfulla hågen till arbete, men kraften är icke längre densamma. Vilans tid har kommit. Må levnadsaftonen bli lång och fridfull och må över densamma stråla den milda återglansen av ett ädelt liv, vigt åt osjälviskt välsignelsebringande arbete för andra!

I. D.

PÄRLOR
JUVELER
i modern infattning fördelaktigast
hos
K. Anderson
Hovjuvelerare. Ö. Hamng. 41.

Hemmets tidning
— är —
Göteborgs Aftonblad
Särskild, omväxlande avdelning för kvinnan och hemmet.
I varje nummer, värdefulla artiklar i olika frågor, berättelse, följetong, kåserier.
Pr kvartal 7.50 fritt hemburen.
Lösnummerpris 10 öre.

—::—

Blandat.

"— Om jag hade ordet i min makt, fingo vi häromdagen ett brev, skulle jag skriva *humoristiska* saker. Det borde alla skrivande göra. Vi leva i en så trist tid och vi behöva så förfärligt väl sådant som muntrar upp oss."

Tänk, att det behövs mera munterhet!

I vår tid som väl är den muntraste som funnits. Vi som ha så många skämttidningar, så många "Lustiga sidan" och "Roliga spalten" i veckotidningarne och de vanliga tidningarne, så många skämtsamma kåsörer, så många förströelser och nöjen, tillrättalagda för varje smak, varje klass och varje ålder, vi som ha Chaplin, Fyrtornet och Släpvagnen, Harold med de stora brillorna o. s. v., o. s. v.

Behöva vi verkligen mera flatbottnad, flyktig, själsuttorkande förströelse i alla dess tusen former?

Är det månne inte *allvaret* vi sakna och omedvetet hungra efter, det friska, klarögda allvaret som betyder inre samling, fördjupning, utveckling, harmoni och lugn?

Saken tål kanske att tänka på.

*

Otroligt nog för svensk uppfattning uppröres den finska kvinnovärlden f. n. av en strid om fru- och frökentiteln. Man vill att frutiteln skall gälla även *ogifta* kvinnor. Som det nu är säger ordet "fru", påstås det, att vederbörande är ett bihang till en man.

Fruarne protestera!

De ogifta äro nu för tiden, invända de, alltid något: doktor, redaktör, lektor, magister, kontrollör, inspektör o. s. v. och alla hålla de hårt på sin yrkesbeteckning, sin titel. Vi fruar hålla på *vår* titel och vi vill ha den i fred för oss själva. Vi äro också yrkesutövare och den talrikaste och viktigaste gruppen av alla kvinnliga! Vi äro nämligen *husfruar* och vår beteckning som sådan är *fru!*

De svenska kvinnliga kommunisterna ha en egen tidning, som heter "Röda Röster". I sitt julnummer har den en enquête om barnens förstatligande i ett blivande svenskt Leninland. I det kapitalistiska samhället äro barnen föräldrarnes privategendom, i det hägrande Leninlandet skola barnen tagas ifrån mödrarna och, utan att få veta sina föräldrars namn, uppfostras i samhällets barnhem.

Det har kommit sju svar på enquêten, därav ett manligt.

Ett av de kvinnliga svaren ger grejt besked: "Blir det kommunistiska samhället sådant, då vill jag inte vara med om det. Det bleve ju något sorts kaninsamhälle och det vill vi väl inte ha?"

Men de fem andra kvinnliga svaren ställa sig sympatiskt till tanken på barnens förstatligande. Det kommer att bli så bra och glädjande för alla parter.

Det *manliga* svaret — av den kommunistiske prästmannen H. F. Spak — är, märkligt nog, känsligast i tonen.

"Hur skulle kommunismen", skriver han, "kunna ge något bättre än far och mor åt någon av oss? Även en *mycket* bristfällig sådan kan ej ersättas av någon eller något annat i världen."

—::—

Madame la baronne.

Fru baronessan var en ståtlig kvinna med ännu ungdomliga drag trots de fyrtiofem åren. Hon var även en intelligent kvinna, som gjort sig omtyckt och bemärkt inom såväl in- som utländska fashionabla kretsar. Om det ännu fanns de, som mindes, så var det likväl ingen, som längre talade om, att baronens andra hustru en gång varit hans barns musiklärarinna. Äktenskapet var lyckligt, sades det. Ja — där hade aldrig förekommit stormar, men heller ingen värme, Fru baronessan tillbragte mesta delen av året på utländska resor och den andra i sin palatsliknande villa i Biarritz. Dock försummade hon aldrig att, åtminstone en gång årligen, besöka sin födelsestad, Paris. Vid dessa tillfällen nedlade hon alltid en krans på den okände soldatens grav under l'Arc de Triomphe. En tacksamhetsgärd mot fosterlandet, menade folk. För henne betydde det: Hyllningen åt ett ungdomsminne.

— — —

Fru baronessan drog undan gardinen och såg ner på gatan. Här på detta lilla hotell, i detta rum hade en gång för tjugo år sedan bott en liten pianolärarinna. Ven bodde här nu? Hon visste det ej. Hade mutat städerskan att få slippa in. Här vid detta samma fönster hade hon stått i så mången skymningsstund, när den nedgående solen förgyllde rutorna i huset mitt emot, och drömt. Inte om palatset i Biarritz, men om en liten våning i något av Paris enklare kvarter. Och här hade hon stått just i dag, för tjugo år sedan. Den svarta dagen då han gick ifrån henne. Här hade hon fattat beslutet, som skulle omgestalta hela hennes liv, nämligen att bliva baronens hustru.

Baronen hade börjat ledsna på änkemannatillvaron, och den unga, glada flicka som undervisade hans små döttrar i musik, utövade en allt större dragningskraft på honom. Och så en dag friade han. Men den lilla pianolärarinnan sade nej. Vad betyder väl en titel och en gammal baron, när jordens härligaste man är ens egen.

Och i dag för tjugo år sedan gjorde ett löjligt litet missförstånd för alltid slut på en vacker saga. Ett futtigt gräl och två stolta brushuvuden rusade blint åt var sitt håll. Ett enda litet ord hade kunnat ställa allt till rätta. Det lilla ord, som ingen av dem uttalade. Så litet vill till att ändra ett öde. Det var på trots mot all världen, som hon, nästa dag efter lektionen, sade till baronen, att nu hade hon betänkt sig, och ville han ännu ha henne, så var hon villig bliva hans hustru. Kort tid därefter var hon fru baronessan.

Åren gingo, och av honom den andre hörde hon intet. Men så en gång, mitt under brinnande krig, såg hon hans namn i en rapport. Saknad vid Verdun, stod där.

— — —

Fru baronessan lämnade sakta rummet. Hon gick att lägga sina blommor vid l'Arc de Triomphe. Och där viskade hon stilla, det ord hon borde ha sagt i dag för tjugo år sedan. Det lilla ordet, förlåt!

Dagny Petschler.

—::—

Hur ledsna skulle vi människor inte vara, om vi såge oss så — som *andra* se oss!

Eva.

—::—

Möt Vintervädret
med
VISKAFORS
på foten
och Ni sparar skodon, undviker snuva och förkylning, ty enastående slitstyrka, ringa vikt, utmärkta modeller och prydligt utseende ställa
Viskafors Fabrikatet
i en klass för sig — den bästa — och fyller alla fordringar, som kunna ställas på en galosch.
SKANDINAVISKA GUMMIAKTIEBOLAGET, VISKAFORS

A.-B. FERD. LUNDQUIST & Co.
för alltid på lager alla
VISKAFORS
galoscher och bottiner till fabrikspriser.

Har Ni något
att sälja, köpa, hyra ut eller byta, så annonsera det i
Göteborgs Morgonpost
Morgonens förnämsta annonsorgan

Söker Ni någon
tjänare, våning, plats eller annat, så annonsera det i
Göteborgs Morgonpost
Göteborgs största morgontidning.

Havets färgspel.

Havet eller rättare havsytan kan skimra i växlande färger och färgnyanser och erbjuda ögat ett lika skiftande som vackert skådespel.

Vad beträffar orsakerna till denna allbekanta företeelse inser man ju lätt att de olika färgerna och deras förändringar ej kunna bero på vattnet självt, utan äro framkallade av ljusverkningarna. Havsvattnet är i och för sig lika färglöst och kristallklart som sötvatten. Grundfärgen bestämmes i regel av djupförhållandena, närheten till land, havsbottnens beskaffenhet o. s. v. Även den stora salthalten och den mer eller mindre starka tillsatsen av organiska ämnen torde till en viss grad utöva inflytande på havets färg.

Den verkliga orsaken till det oförlikneliga färgspel, havsytan kan erbjuda, ha vi emellertid att söka hos solen. Var och en som vistas vid havskusten och njutit av soluppgångarnas och solnedgångarnas förtrollande anblick, han vet att detta feeri har sitt ursprung i det allt upplivande ljuset. Purpurglöden, den guldflammande horisontytan, den snabba växlingen från ljusaste guldrött genom alla rägnbågens nyanser till mattaste violett — allt detta är blott reflex av solstrålarna.

—::—

Ordstäv.

Den som inte vill svettas på sommaren, får ofta frysa på vintern.

*

"Gå med!" och "Se på!" äro två goda tjänare för en arbetsgivare.

*

Den litet sår, han litet får.

*

Ofta äro flitiga händer i slitna vantar.

*

Bättre är enkel mat än tomt fat.

*

Bättre är salt sill vid eget bord än färsk gädda vid andras.

*

Måtlig mun gör kroppen sund.

*

Falsk fred gör nytt krig.

*

Morgonskratt är ofta aftongråt.

*

Hemlig sorg är tung att bära.

—::—

Lilla Ulla-Kerstin berättar en rolig historia för sin mamma:

— Å då kom ett stort väldigt lejon fram ur skogen, å elefanten skyndade sej att klättra upp i ett träd.

Mamma milt korrigerande: — Det vet nog lilla Ulla-Kerstin, att elefanter inte bruka klättra i träd.

Ulla-Kerstin djupt sårad: — Naturligtvis, men mamma måtte väl förstå, att den här elefanten var alldeles *tvungen* att klättra upp i trädet!

—::—

Vill Ni ha vackra hållbara Gardiner
KÖP DÅ TANGENS GARDINER
Bästa Fabrikat
Tangens Gardiner
platsens största sortering hos
A.-B. CARL JOHNSSON
Kungstorget.

BLOMSTER-hälsningar
över hela jorden.
Kungl. Hovleverantör
Beställningar å blommor ombesörjes kostnadsfritt under garanti för omsorgsfullt utförande å alla platser av
Vasa Blomsterhandel
GUSTAF EKMAN
Telefon 4314 — 10365. Telegr. Vasa.
Medlem av Föreningen för blomsterbeställningsförmedling samt de internationella organisationerna F. T. D. i U. S. A. samt B—V. i Tyskland. 6000 medlemmar
Säg det med Blommor!

Begär alltid
Kobbs Thé

MERKUR-TVÅLEN
är enastående för fintvätt.

Unga hr Blom, som gjort stor lycka i staden, hälsar på sina gamla bondföräldrar ute på landet. Han kommer i bil och bjuder fadern ut på en tur. Farten sättes mycket hög, hr Blom förlorar herraväldet över åket i en sväng och bilen ränner mot ett träd.

När resenärerna efter en stund återkomma till sig själva, säger gamle Blom beundrande: — Ja, det där gick kvickt och fint, men hur får du apparaten till att stanna, när det inte finns några träd vid vägen?

Obs.!
Detta är det sista numret på det här året!
Skynda att förnya er prenumeration på närmaste postkontor eller på vår Expedition, Magasintgatan 12.
Ring gärna er order!
Tel. 18070.
Obs.!

Offentliga nöjen.

Stora Teatern.

Tisdag och onsdag kl. 7,30 sista gångerna: GREVINNAN MARIZA.
Gästspel av Margit Rosengren.
Nyårsdagen kl. 8 Premiär: FRIHETSBRÖDERNA.

Lorensbergsteatern.

Varje afton kl. 8: FLICKORNA GYURKOWICS.
Lustspel av Ferenc Herczeg.

Nya Teatern.

Onsdag kl. 9,30—12: NYÅRSVAKA.
Torsdag kl. 8 Premiär: DEN SORGLUSTIGE BARBERAREN.

Lilla Teatern.

Tisdag kl. 8 samt Nyårsafton kl. 7,30 och 9,30: EN SJÖMAN KOMMER HEM.
Nyårsdagen kl. 1,30 Billighetsmatiné: JAG GIFTA MIG — ALDRIG!
Kl. 7 och 9: EN SJÖMAN KOMMER HEM.

Teater.

Stora Teatern ger i dag och i morgon för sista gångerna "Grevinnan Mariza" för att sedan inleda det nya året med *"Frihetsbröderna"*; premiär på nyårsdagen.

Lorensbergsteatern framför ett nytt lustspel *"Flickorna Gyurkowics"* av Ferenc Herczeg. Pjäsen, som fått de bästa förhandsomnämnanden, har när tidningen går i press ännu icke haft sin premiär, varföre en recension ej medhunnits.

Nya Teatern har på nyårsaftonen kl. 9,30—12 Nyårsvaka samt nyårsdagen premiär på *"Den sorglustige barberaren"*, ett muntert lustspel.

Lilla Teatern ger alltjämt inför goda hus "En sjöman kommer hem".

—::—

Självförsörjningsproblemet.

Tillåt även mig att draga ett litet strå till stacken i denna fråga.

Jag skulle till en början vilja betona, att frågan egentligen borde uppdelas i flera frågor, som måste besvaras efter olika synpunkter. Jag menar därmed, att saken ställer sig helt annorlunda för en mor, som har ett eller flera barn att försörja, dels därför att hon behöver större inkomster än den, som blott har sig själv att tänka på, dels därför att hon ju icke kan offra hela sin tid åt förvärvsarbetet, framför allt icke bo borta från sitt eget hem. En andra uppdelning synes av nöden bland dem, som helt och hållet äro beroende av förvärvsarbete, och en annan kategori, som endast behöver en ökning av annars otillräckliga tillgångar.

Då det här är fråga om bildade kvinnor, bör man naturligtvis förutsätta, att det trots den bristande yrkesutbildningen dock finnes kunskaper, som åtminstone i en del fall torde kunna göras inkomstbringande. Utvägen att ge lektioner har i alla tider frestats av dem, som haft och ha de minsta förutsättningar att på den vägen skaffa sig några inkomster och skall därför lämnas åsido.

Då det här nämnts, att uthyrning av rum eller mottagande av inackorderingar numera icke längre är lönande, är jag utan vidare med, vad det första beträffar. Inom parentes skulle det väl vara lämpligt, om de många välsituerade familjer, som nu hyra ut rum endast därför att de ha mera utrymme, än de själva behöva, ville besinna, vilken illojal konkurrens de i själva verket utöva. Detta ingalunda för att försvara något slags hyresocker, utan endast därför, att en fullt berättigad och mer än behövlig inkomst därigenom avhändes deras mindre lyckligt lottade medsystrar, mest av den klass, som det i detta inlägg är fråga om.

Mottagandet av inackorderingar torde icke heller bliva någon affär i en större familj, som då måste leva på samma sätt som dessa, d. v. s. rätta framför allt sin mathållning efter en annan standard, men kan säkert räcka till för en ensamstående dam med tillräckliga kunskaper på det husliga området och med måttliga anspråk för egen del.

Som i allmänhet nya uppslag skulle jag vilja föreslå följande. Hur ofta händer det icke, att tillkomsten av en liten världsmedborgare vid sidan av all den glädje, som händelsen framkallar, medför icke så litet ängslan hos modern för hushållets och den övriga familjens skull? Händer det icke understundom också, att husmodern skulle behöva resa bort, kanske på grund av en nära anhörigs sjukdom eller ett dödsfall inom familjen, kanske av en så glädjande orsak som ett bröllop eller ett barndop, men icke vågar det, emedan hon icke har någon tillförlitlig vikarie att tillgå?

Andra tänkbara fall, då en bildad dam skulle kunna få användning för sin förmåga och ersättning för sina tjänster äro, då t. ex. äldre eller klena personer, som kanske icke ha råd att hålla sig med en permanent sällskapsdam eller sköterska, behöva någon, som kunde läsa högt för dem, skriva brev, följa dem på promenader etc. och kunde få anlita dem i mån av behov. Vidare, då folk, som icke hålla sig med tjänarinna, men dock ibland vilja gå ut en kväll, visste någon, som ville ta hand om barnen. Mera dylikt skulle helt säkert kunna uttänkas, men allt detta kräver för sitt förverkligande ett förmedlingsställe. Kanske det vore möjligt att inrätta ett sådant vid stadens arbetsförmedling, som väl knappast hittills har sysslat med dylika anställningar; eller också kunde det väl tänkas, att den nystartade byrån för uträttande av alla slags uppdrag ville åtaga sig denna uppgift mot en billig avgift.

Naturligtvis är en fast anställning alltid att föredraga framför dylika tillfälliga uppdrag; men dessa senare torde vara lättare att få och kunna möjligen i somliga fall småningom föra till mera stadigvarande arbete.

M. Å.

—:—

Är han inte nöjd?

De underbara metamorfoser kvinnan oväntat och plötsligt undergår ifråga om sitt utseende och sin kroppsform allt efter modets krav har alltid varit en källa till förvåning för världen. Mrs Cecil Chesterton behandlar på ett roligt sätt denna fråga i Sunday Express. Hon skriver:

"Gummigördlar äro ett fördärv för hälsan!" Så lyder de lärdes härskri inför de modärna gummikorsetterna. Huden blir instängd och kan icke utsöndra kroppens förskämningsprodukter som sig bör och musklerna bli lösa och slappa!

Det tycks nästan som vore det inte längre sedan än i går att läkarna varnade oss för allt det onda, varmed den vanliga korsetten med sina valfiskben eller stålfjädrar hotade kvinnans hälsa.

Då hettes det att lungorna kunde inte andas och att mellangärdet och levern klämdes ihop.

När klagoskrien varat en tid slängde vi korsetten och formerna fingo svälla ut bäst de gitte. Men nu var inte det heller bra. Vi måste smärtna, förkunnades det. Med dietens hjälp! Och så strökо vi villigt färskt bröd, potatis, grädde, socker och godsaker (som är vår svaghet) från matsedeln, alltid beredvilliga att följa tidens krav.

Men det tillfedsställde ändå inte i längden den medicinska vetenskapen. Motion! Gymnastik! ljöd det i korus. Träna era muskler, gymnastisera benen, gärna genom dans, rytmisk eller annan. Och vi började dansa. Unga, gamla, medelålders. Men det var verkligen förmätet att tro att detta skulle tillfredsställa hälsoexperten i mannens skepnad. Ack nej! Det hette i stället när dansandet och motionerandet pågått en tid: Ni förbrukar muskel- och nervkraft i onödan på det här sättet och får en onaturlig förkärlek för nöjen och förströelser.

Lydigt — ty sådan är kvinnan, förkrossad av mannens visdom — fogade vi oss häri och lade bort det myckna motionerandet. —

Vad ligger nu, måntro, bakom detta aldrig upphörande intresse för den kvinnliga kroppsformen och kvinnlig "hälsa"? Det är förlåtligt att vi undra. Ty sedan tidernas begynnelse ha vi hugnats med samma låt: att vi äro än för feta, än allt för magra. För muskulösa eller alltför svaga och bräckliga. Jo, klagovisorna, vart och ett barn av sin tid, mynna alla ut i samma skenbara ängslan för att kvinnan i än det ena, än det andra fallet "äventyrar sin förmåga att föda barn". Historiens fakta visa dock otvetydigt att kvinnan, vare sig hon är mager eller fet, och skrudad i stålfjäder- eller gummikorsetter dock fortsätter att enligt naturens ordning föda sina barn.

Det finnes hos kvinnan en aldrig svikande förmåga att låta kroppsformen anpassa sig efter tidens d. v. s. mannens skiftande skönhetsideal. Genom smärtor kunna vi få fram skönhet. Genom tortyr charme. Är det icke underbart? Mannen kan sannerligen icke överträffa oss härutinnan. Den kinesiska kvinnan snör in sina fötter och uthärdar de mest helvetiska kval bara för att få den åtråvärda vaggande gång, som kommer den gule mannens hjärta att smälta som smör för solen vid hennes åsyn. Och vad den kinesiska kvinnan åstadkommer med sina små, små hopsnörda fötter, det åstadkomma vi europeiska kvinnor med våra figurer och ansikten.

När den manliga smaken föredrar kvinnan med fyllig barm och svarvade höfter — ja, då bli vi sådana. Och sjunger mannen det långa hårets lov få vi strax långt hår. Men om det sen är vårt eget eller någon annans eller en ljuvlig blandning av bådadera, lämna vi därhän!

Fastän en del kvinnor hårdnackat påstå att de "bobbat" eller "shinglat" sitt hår för att spara tid eller besvär eller för att slippa hovudvärk (tungt hår och många hårnålar ge lätt sådan!) tala de alldeles icke sanning. I riksdagen eller utanför, på kontoret eller hemma friserar och klär kvinnan sig (törs man vara så uppriktig?) för att "behaga" mannen.

Men mannens kvinnliga skönhetsideal växlar tyvärr lika nyckfullt och hastigt som vinden som blåser och shingle-jazz-puder-typen av idag är törhända i morgon förbytt till en värdig kvinna med junonisk gestalt. "Skapelsens herre" får vad han önskar.

Är han icke nöjd?

—::—

Kunna vi läsa varandras tankar?

Några uppseendeväckande experiment.

Av * * *

En del högt ansedda personer i London ha i dagarna företagit en rad experiment ifråga om *tankeöverföring* (själisk fjärrverkan, telepati) och de därvid vunna resultaten äro, enligt uppgift, de märkvärdigaste, som hittills framlagts inför det frejdade engelska "Sällskapet för psykisk forskning".

Experimenten utfördes i mr Gerhard Balfours hem i närvaro av sju mötesdeltagare, bland vilka märktes earlen av Balfour samt mr J. G. Piddington, ordförande i ovannämnda sällskap. Den person, med vilken försöken anställdes, var professor Gilbert Murray.

Vid ett av dessa tillfällen sutto mötesdeltagarna i en ring i salongen och en efter en meddelade viskande vad han eller hon tänkt på och önskade skulle på telepatisk väg överföras till professor Murray. Mellan varje sådan överenskommelse inkallades denne, vilken under överläggningarne befann sig i matsalen, skild från salongen av ett annat c:a tolv meter långt rum. Alla dörrar voro stängda, och det var sålunda absolut uteslutet, att professor Murray kunde höra vad som förehades inne i salongen.

De tre första experimenten gåvo negativt resultat, men det fjärde lyckades i det närmaste och det femte fullständigt. För att visa hur pass invecklade försöken voro kan nämnas att det tänkta "föremålet" vid det sist nämnda experimentet var mordet på Thomas à Becket.

Då professor Murray skulle beskriva de tankebilder han i detta fall mottagit, sade han:

— Det är någon som mördas i en kyrka. Min första uppfattning var, att saken hade något att skaffa med bolsjevikerna, men det är inte fråga om något ryskt. Jag skulle tro att det är Thomas à Becket.

Lord Balfour, som själv deltagit i experimenten, och därvid visat sig vara en lika framstående tankeavsändare som professor Murray är en god tankemottagare, gör gällande, att man här står inför ett klart och överbevisande fall av tankeöverföring, men, tillägger han, även om själva företeelsen på detta sätt kan namnges är det omöjligt att förklara, hur denna överföring av tanken försiggår. Det vill synas, säger han, som skulle man här stå inför en hemlig förmåga, vilken antagligen finnes hos alla människor, ehuru hos de flesta i det närmaste outvecklad.

(Professor Murray har genom långvariga övningar tillsammans med en dotter uppdrivit sin tankeläsningsförmåga till den styrka den nu äger.)

De här ovan under vetenskaplig kontroll verkställda experimenten ha väckt betydande uppmärksamhet och diskuteras livligt i de stora engelska tidningarne. Bland de vetenskapsmän, som ansluta sig till åsikten, att man här står inför fullt bevisad tankeöverföring är den berömde naturforskaren sir Oliver Lodge.

Professor J. S. Haldane söker emellertid en annan förklaring, som,

Vill Ni göra affärer i det livskraftiga Småland, söker Ni den förträffliga småländska arbetskraften, idealisk både för hus och hem, fabrik och kontor, då är den absolut säkraste vägen
SMÅLANDSPOSTEN
som har provinsens största upplaga, ja en av de största i svenska landsorten:
13,157 i postupplaga — 16,600 i totalupplaga
Utgivningsort: VÄXJÖ

GIV
Svea
Rut
och
Hanna
Kvinnornas Tidning
på namnsdagen!
Presentkort säljas på tidningens exp. Magasinsgatan 12. Tel. 18070.

Ett nytt år stundar
GLÖM EJ
att prenumerera på och annonsera i
Västgöta Dals Tidning
VÄNERSBORG
HEMBYGDS- OCH NYHETSORGAN.
FRAMÅTGÅENDE.
DÄRFÖR
Prenumerera! Annonsera!
Egen Göteborgsred.
adress: Göteborg 7. Telefon 42708.

(Eftertryck förbjudes).

Lilith.

ROMAN

Av Florence Warden.

Auktoriserad översättning av *Margareta Heijkel.*

35

— Jag har alltid trott, och jag hade rätt att göra det, att ert sunda förnuft till sist skulle segra och ert hjärta! Men om jag så fullständigt misstagit mig på er person, så måste jag naturligtvis bära följderna av min dumhet. Endast en narr kan hysa tillit till en ung flicka, som i valet mellan en sådan stackare som Smith och en man med min karaktär, föredrar den förstnämnda.

— Jag har inget val, stammade hon vridande sina händer av förtvivlan. Först nu inser jag hur orätt det var av mig att bedja er bli min vän. Det var själviskt av mig — förlåt!

Gripen av hennes förtvivlan, vars äkthet var höjd över allt tvivel, räckte Mallory ut armarna för att skyddande sluta henne intill sitt bröst, men Lilith vek undan: — Nej, nej! Aldrig mera, viskade hon med bristande stämma. Jag borde ha undvikit er, flytt undan er kärlek — förlåt mig!

Hon vände sig bort och skyndade gråtande därifrån.

Kap. XXI.

Försiktigt smög hon sig in i byggnaden. Halvvägs upp i trappan till övra våningen hörde hon fru Ames' röst nerifrån vardagsrummet: — Lilith! Lilith!

Ett ögonblick stod hon tvekande om hon skulle hörsamma kallelsen.

— Lilith! Lilith!

Fru Ames' förut milda röst hade nu fått en befallande klang, vilken syntes få ett gensvar i Liliths ansiktsuttryck, vilket hårdnade och fick ett drag av trots. Hon sprang raskt uppför trappan och in i sitt rum, vars dörr hon reglade. När någon efter stund knackade på, fäste hon inget avseende därvid.

Först då den stora klockan i hallen med skarpa slag slog fyra, gick hon ner till modern i vardagsrummet.

Fru Ames, som föreföll nervös och orolig, såg upp med en ängslig blick, då dottern kom in. Lilith hade sökt att utplåna spåren av förmiddagens häftiga sinnesrörelse, men hennes ögon voro ännu förgråtna.

— Jag förstår inte var du hållit hus hela tiden, utbrast fru Ames' nervöst.

Stödd mot en stolsrygg stod Lilith och såg ned i moderns ansikte.

— Jag har varit uppe på mitt rum, svarade hon, och jag har använt tiden till att i minnet återkalla allt vad som hänt och nu vill jag be dig förklara en del punkter, som jag inte får någon klarhet i.

Denna begäran tycktes fylla fru Ames med verklig olust: — Har vi inte talat tillräckligt om allt det där? Skall vi nu börja från början igen?

— Det måste ske, svarade Lilith i kort ton. Jag måste ha rent besked. Naturligtvis förstår jag vart dina smycken tagit vägen, men varför har Eric tagit min checkbok?

— Ack, kära barn, slog fru Ames otåligt ifrån sig, inte har han tagit checkboken. Han fick några av mina smycken — det erkänner jag. Stackars gosse, han kunde ju inte stanna, när Grieve kommit till trakten, och han kunde inte resa tillbaka till London utan pängar, och du vet att min kassa var i det närmaste tom —

— Han borde verkligen skämmas, utbrast Lilith häftigt. Jag är alldeles säker på att han tog dina smycken utan att fråga om lov och även min checkbok — —

— Nej, hur kan du bara tro något sådant, avbröt fru Ames förebrående. Din checkbok har ju inget värde för honom — du tror väl ändå inte att han skulle vilja skriva ditt namn? Det skulle ju vara rena självmordet!

Lilith såg icke övertygad ut.

Har han varit här i natt frågade hon? Du har släppt in honom, kan jag tro, och han har begagnat tillfället att smyga omkring och taga med sig det som han fått lust till.

Fru Ames satt tyst och Lilith gick bort till fönstret. Simmonds bar in té, men fru Ames beordrat, och denna serverade nu drycken under det att hon tillkastade dottern en ängslig blick.

— Det ordnar sig nog alltsammans sade hon. Jag börjar skymta en utväg ur alla våra svårigheter.

— Gör du verkligen det?

Fru Ames for tillsammans vid detta utrop som rymde så mycken förtvivlan, en så absolut hopplöshet. Aldrig hade hon sett den unga flickan så fullständigt uppgiven, aldrig hade hon hört henne tala i så bitter ton.

— Ja, varför skulle det inte vara möjligt, kära barn sade hon milt. Det moln som så länge och så hotande hängt över oss har nu skingrats och vi tre kunna åter börja leva ett nytt och lyckligt liv.

Då hon inget svar fick fortsatte hon långsamt: Har det hänt något som gjort dig ledsen? Du ser så betryckt ut och du har grråtit. Jag är säker på, att det är den där odräglige Mallory, som gjort dig upprörd, och så det där dumma skvallret som, enligt hans påstående, fröken Bamber spritt ut.

Lilith svarade icke häller på detta och fru Ames tillade:

— Jag var i alla fall vänlig mot honom. Det kan du då inte säga annat.

— Ja, svarade Lilith, häftigt. Men det är utan all betydelse. Jag får aldrig mer återse honom.

— Såå, sade fru Ames efter att ha övervunnit sin överaskning! — Du har träffat honom sedan han var här i förmiddags?

— Jag passade på honom ute på vägen, då han gick härifrån.

— Berättade du något för honom.

Lilith höjde på axlarne: — Vad

A. LUNDBLADS
Begravningsbyrå
REKOMMENDERAS
Kungsgatan 12. Göteborg.
Tel. 11045, 776 ank. bostaden.

Sänd Eder **Tvätt** till
Tvättanstalten Västkusten
Vegagatan 46. Göteborg. Tel. 44443.
Omsorgsfullt arbete. Snabb leverans.

hur egendomlig den än låter, dock synes ha fog för sig.

Han påstår, att det icke är fråga om en överföring av *tankar* utan av *ljud!* Professor Murray *hör* vad mötesdeltagarna säga, ehuru han och de befinna sig i olika rum med ytterligare ett rum mellan sig och med dörrarne stängda. Det har nämligen visat sig, att det tänkta också måste *sägas*, om än endast med viskande stämma, för att professor Murray skall kunna uppfatta det. Det blott och bart *tänkta* undgår honom fullständigt!

— Det är självklart, anmärker professor Haldane, att det här, ehuru man måste räkna med ljudvågor, icke är fråga om ett hörande i vanlig mening — professor Murray hör på *undermedveten* väg. Men även i detta fall, tillägger han, är fenomenet utomordentligt intressant. Det visar nämligen hur underbart känsligt för intryck vårt undermedvetande är och att dessa intryck, i regel fullständigt omedvetna, på vägar, som vi ännu icke känna till och sålunda icke häller behärska, någon gång kunna nå fram till vårt medvetande som tankar och tankebilder.

Icke häller dessa experiment ha sålunda kunnat giva det länge sökta definitiva svaret på den betydelsefulla frågan, om det existerar någon hemlig förbindelse mellan våra tankevärldar, om vi kunna känna andras tankar eller påtvingas dem, om vi själva kunna läsas av andra som uppslagna böcker, o. s. v.

Många av vår tids psykologer hålla före, att tankeöverföring icke blott är möjlig utan även utomordentligt vanlig, ehuru vi icke ägna saken någon uppmärksamhet.

Den på detta område kände amerikanske författaren Prentice Mulford har kraftigt tagit till orda för uppfattningen, att vi stå under ständig, ond eller god, mental påverkan av andra — ofta hemlig och omedveten! — och att vi även utöva en sådan gent emot dem. Blotta *tanken* spelar här en lika stor roll som det talade eller skrivna ordet.

Detta påstående är icke bevisat. Det skulle i viss utsträckning ha varit det, om professor Murray vid de i London anställda försöken lyckats uppfatta det enbart *tänkta*, vilket han ju inte kunde. Vår erfarenhet synes dock ge Prentice Mulford rätt. Hur ofta ha vi icke känt att människor genom sin blotta närvaro eller därigenom att vi på något sätt ha med dem att göra påföra oss tankar av håglöshet, av missmod, av fruktan, av låg innebörd eller av

Äkta spirellakorsetter
till salu genom fru Jenny Bengtsson, villa Olofsberg, Hagen. Tel. Hagen 267. Obs.! Måttagning i hemmen om så önskas.

Pianostämning
HILDING OLSON, JUNGMANSGAT. 14. Tel. 19308.

styrka, kraft, glädje, renhet o. s. v. Eller är detta "påförande" endast skenbart och välla dessa tankar och förnimmelser upp ur vårt eget inres hemliga djup?

En annan modärn psykolog Leo Erichsen tror likaledes på möjligheten av att vi kunna *känna* andras tankar. — Tänkandet, skriver han i sitt arbete "Sinnliches — übersinnliches", är en psykofysisk energiutveckling, en dynamisk process, en rörelse, vilken utgår från vår hjärna som vågor eller strålar, vilka nå fram till andra människors medvetande. Vi utsända ständigt tankevågor, tankestrålar i den oss omgivande världen.

Dessa vågor och strålar äro, påstår han, *kännbara*. Gör ett försök! Fixera i konsert- eller teatersalongen en framför er sittande person. Han vänder ryggen åt er och kan sålunda icke observera, att han är föremål för uppmärksamhet, men icke desto mindre börjar han snart visa en påfallande oro. Han skruvar på sig och slutligen vänder han sig om, liksom tvingad av en osynlig makt. Han har känt, faktiskt *känt* tanken!

Hur ofta, tillägger han, händer det icke människor, som leva tillsammans, att de *känna* varandras tankar, att den ene utsäger just vad den andre har på hjärtat!

Den belgiske författaren Maurice Maeterlinck har på ett indirekt sätt berört tankeöverföringen i sitt arbete: "Den ringes rikedomar", avsnittet "Tystnaden".

Han gör gällande att *ordet* aldrig förmedlar verkliga d. v. s. de betydelsefullaste, de absolut sanna och fullständiga meddelandena mellan människorna. Det är under *tystnaden* själarne lyssna till och förstå varandra. Icke den *passiva* tystnad, som är slummer och livlöshet, utan den *aktiva*, den vakna tystnaden, som är fördjupat och förtätat liv.

— Även de oförsiktigaste av oss tiga därför icke i sällskap med den förste bäste, skriver Maeterlinck. Det instinktiva medvetande vi alla äga om den översinnliga verkligheten säger oss, att det är farligt att tiga tillsammans med någon, som man icke vill lära känna eller som man icke tycker om. Ty orden mellan människor förflyktigas, men har tystnaden ett ögonblick fått tillfälle att verka, så utplånas den aldrig. Och det är därför att vi alla känna till denna dunkla makt och dess farliga verkningar, som vi hava en sådan stor fruktan för tystnaden. Vi kunna, när så måste ske, uthärda den enstaka tystnaden, vår egen tystnad, men den mångfaldigade tystnaden o. i synnerhet en folkmassas tystnad är en övernaturlig börda, för vars oförklarliga tyngd de starkaste själar

Varför plågas med dåligt kaffe då Ni kan få Swalanders kaffe! Butiker: Kungsg. 17 Korsg. 13, Bazar Alliance· Prova redan i dag! Säljes endast i egna butiker.

bäva. Vi använda en stor del av vår tid på att uppsöka ställen, där tystnaden icke råder. Så snart två eller tre människor träffas, tänka de först av allt på att fördriva den osynlige fienden, ty hur många vanliga vänskapsband hava icke uteslutande sitt upphov i hatet till tystnaden."

Ger vår egen erfarenhet Maeterlinck rätt?

Hur egendomlig och oförklarlig är icke den känsla av oro, av obehag, av plåga vi erfara, när tystnaden sänker sig över ett till fest samlat sällskap! Hur febrilt och ängsligt söker icke var och en ett samtalsämne, även det torftigaste, för att slunga in i och fylla denna hemska tystnad, som om den fortfore en kvart, en halvtimme antagligen skulle driva oss från förståndet eller i vild flykt ut ur gästabudssalen.

Kunna vi göra oss verklig reda för denna med något liknande blygsel förenade känsla? Är det själva tystnaden som plågar oss? Men är tystnaden verklig tystnad, *ljudlös?* Våra röster höras icke, men våra *tankar?* Det muntliga meningsutbytet har upphört, men i stället för att känna oss isolerade genom, skyddade av tystnaden ha vi en irriterande förnimmelse av att vi kommit varandra alltför nära inpå livet, att vi liksom *känna* de andras väsenden och att vårt eget är utlämnat åt dem. Det är som om vi plötsligt komme på oss med att vara alltför lätt andligt klädda. I samma ögonblick samtalet, i sig självt hur värdelöst som hälst, åter kommer i gång, draga vi en samfälld suck av lättnad. Orden och de tomma fraserna äro oss som en skyddande mantel, bakom vars lyftade flik vi dölja vårt verkliga anlete.

Varför kännes tystnaden så hotande, så direkt farlig i närvaro av en person, för vilken vi hava något av vikt att dölja. Varför tillgripa vi vid sådana tillfällen begärligt pratet om ovidkommande ting som bästa skyddsmedel?

Vi känna att Maeterlinck har rätt, när han säger, att vi *tala* när vi *icke vilja* förnimma våra medmänniskor och ej häller vilja förnimmas av dem. Vi tillämpa instinktivt denna regel i vårt eget liv.

Det naturliga vore dock att i tystnaden se en absolut pålitlig, tystlåten bundsförvant. Han är det icke. Han är en förrädare. Vi känna, även om vetenskapen icke lyckats och aldrig skall lyckas bevisa det, att hans tysta stämma är starkt ljudande och hänsynslöst uppriktig. Den lyder icke vår vilja, anpassar sig icke efter våra önskningar utan förråder oss, förråder oss genom att på ett tyst men för andra förnimbart sätt utropa våra *tankar!*

——::——

Julkaktus.

Dess vård.

Allas vår bekante och midvinterblomstrande *julkaktus* skiljer sig väsentligt från de vanliga klotformiga vasstaggade kaktusarterna. Stänglarne äro tillplattade och avdelade i leder. Från den yttersta av dessa och understundom också från längre in varande springer vid juletid fram en utomordentligt vacker blomma, till färg och form något påminnande om "bloddroppen".

Blomningen är ofta enastående rik — ett hudratal blommor är ingen sällsynthet. Ibland kan man nå upp till det dubbla antalet.

Julkaktusens hemland är Bracilien. Den växer icke som många dess släktingar på torra, steniga och starkt solbelysta platser utan inne i skogarne på träden i ihåligheter, där jord och växtavfall samlats.

En julkaktus bör vintertiden stå nära ett fönster men dock skyddad för kyla och drag. Må man komma ihåg, att dess egentliga luftstreck är varmt och dess växtplats fuktig!

Skötseln måste rätta sig därefter. Alltså varm men icke torr luft. Har man värmeelement, är en daglig varsam överstrilning med ljumt vatten att rekommendera.

Växten är svårskött i fråga om vattning. För mycket vatten och den ruttnar, för litet och den tappar stjälkarnes ytterled, blomsterleden.

Man har två slag av denna vackra kaktus, den rotäkta, där stjälkarne växa direkt ur jorden och den ympade med en enda stam, från vilken stjälkarne hänga ned. Stammen är av en annan kaktusart.

Den ympade julkaktusen är mera lättskött än den rotäkta och därför också duktigare och pålitligare i fråga om blomningen.

Denna synes också i icke oväsentlig mån vara beroende av om trädet hunnit vänja sig vid det rum, där det står. Det kan gå både ett och ett par år, innan växten riktigt kommer i gång med sitt arbete. Hav tålamod! Den kommer en gång att ge er riklig lön för er möda och er omsorg.

Efter blomningen skall kaktusen ha en tids vila med sparsam vattning. Behöver den en större kruka, så omplantera den efter vilotidens slut.

Denna kaktus tål icke att stå i solskenet under sommaren!

——::——

Nyutkomna böcker.

Tjugofem år på Ceylon. Minnen och äventyr av *John Hagenbeck.* Förord och till svenska av Birger Mörner. Rikt illustrerad. Pris 6:—, inb. 7:75. Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm.

John Hagenbecks av greve Mörner till vårt språk överflyttade bok om Ceylon bjuder på en frisk och underhållande läsning. Det är ingen vetenskaplig avhandling, som här bjueds, icke heller en reseskildring av det vanliga slaget, baserad på mer eller mindre flyktiga intryck, utan en vaken och duglig mans erfarenheter av Ceylons natur och kultur, dess folk och djurvärld, grundad på 25 års framgångsrik verksamhet på ön. Illustrationerna äro både många och roliga. Översättaren har själv bidragit med en del.

Goethes Faust. En vägledning av rektor *Hilding Andersson.* N. o. K. nr 34. Illustrerad. Pris 2:25, inb. 3:—. Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm.

Dessa studier i Goethes Faust vända sig ej i första hand till kännare och specialister utan till en bredare publik, som är i behov av vägledning och orientering inom den germanska diktningens största, men i sina detaljer ingalunda lättåtkomliga verk. Såsom rektor Herman Söderbergh, vilken i ett företal gjort en vacker teckning av Hilding Anderssons mångsidiga och imponerande personlighet, framhåller, är det av särskilt stor betydelse att den vida drygare delen av denna Faust-bok är ägnad åt en utläggning av den ojämförligt svårtillgängligare andra delen av dikten; och han slutar med att uttala den önskan att denna vägledning måtte "få föra många svenska läsare fram genom den underbara värld, där i doktor Faustus lidanden och fröjder en av mänsklighetens största ger sin djupaste livsbikt och på samma gång lyfter upp i diktens förklarade skönhet vår egen allmänmänskliga skröplighets väg genom irring och upprättelse mot friden". — Det billiga priset gör det också möjligt för varje intresserad att skaffa boken.

——::——

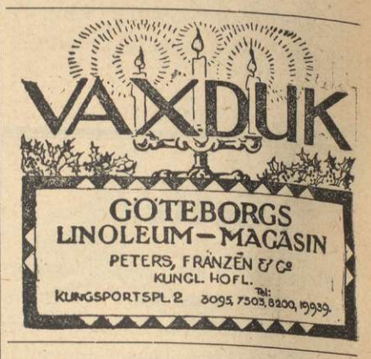

BREVLÅDA.

O. H., S. D., L. L—r. Kanhända.

Lulu. Hu!

Erica. Nej, under all kritik var art. ej. Men måttet för införande höll den icke häller. Tag nya tag! Övning ger färdighet!

R. O. Hjärtligt tack för meddelandet, som vi säkert skola kunna draga nytta av.

Hr A—n E., Rio de Janeiro. Tack för den brasilianskt varma, av oss högt skattade hälsningen. Vår återhälsning har samma värmegrad.

——::——

Mottag gärna ett råd av din vän, men icke en gåva den du icke kan gengälda.

H. C. Andersen.

•

Söker du en väns hjälp så se glad ut.

J. G. Herder.

——::——

BERTHA ANDERSON
15 Korsgatan, Göteborg.
Stort urval av vackra **Ylletyger, Viyella** i ylle och bomull, **Bomullsflaneller.** Handvävda, färgäkta **Bomullstyger, Hvita Väfnader,** bästa fabrikat. **Strandkoftor, Lahmans Tricotunderkläder, Strumpor, Underkjolar, Snörliv, Reformliv, Näsdukar, Allmogegardiner,** stort urval, **Möbeltyger, Borddukar,** stor sortering, vackra mönster, **Linneduktyger,** bästa fabrikat. **Handdukar, Sängtäcken, Filtar, Sticktäcken. Prima Ylle- och Bomullsgarner.**
Å helt stycke 10 %, samt å stufvar. • Till Tricotstickerskor lämnas rabatt å garner.

Linnesömmerska
önskar arbete i familj. Lagningar såväl som finare arbete utföres. Svar emottages tacksamt till **"Sömnad"** d. t. annonskontor. Adress kan lämnas pr tel. 18070.

Bröstkaramellen
Välgörande
Välsmakande
Överträffad
ENGELBREKT
Lagligen skyddad
Ende tillverkare
A.-B. Karamellfabriken Engelbrekt, Örebro.
Säljes överallt i påsar om 1 hg. à 50 öre.

Arla Mjölk
Distribution på glasflaskor.
Tel. 40781, 45699

skulle det ha varit? Han tycks ha reda på allt.

Fru Ames rynkade pannan: —

Läkarne bruka ju vara tystlåtna, men på den här unge mannen litar jag inte riktigt.

— Än sedan? Även om han berättar allt vad han letat reda på om oss, betyder det ju ingenting. Det är sannt vad du sade. Vi börja nu ett nytt liv, och den här trakten har snart sett oss för sista gången.

— Ja! utbrast den gamla damen med en iver, som hon inte lyckades dölja:

— När går hyrestiden ut för oss? Om sex veckor, inte sannt.

— Det är inte möjligt att du vill stanna kvar här så länge, invände fru Ames irriterad. Nu sedan Grieve kommit hit, bränner marken under mina fötter. Och dessutom Lilith — du måste förstå, att det med hänsyn till dttt eget sinneslugn, din egen lycka är bäst att du icke återser doktor Mallory.

— Min lycka, upprepade Lilith med en stämma som förrådde den djupaste förtvivlan. Om någon lycka kan det nog aldrig bliva tal om för min del. Jag har tagit avsked av honom för alltid.

— Hon närmade sig modern och med blicken i hennes fortfor hon lidelsefullt! — Jag har gjort allt vad du kunnat begära av mig. Jag har stött honom tillbaka, visat bort honom — vi är skilda åt för livet.

Ett omisskänligt drag av lättnad gled över fru Ames ansikte vid denna försäkran. Kära barn, det är bäst så. Det måste ju sluta på detta sätt, om du inte ville bryta ditt högtidliga löfte till Eric.

Tala inte om Eric! utbrast Lilith häftigt.

Fru Ames bet sig i läppen: — Nu när du beslutat dig för att hålla ditt ord till honom, bör du försöka tänka på de goda egenskaper han dock har bredvid sina svagheter. Jag erkänner, att han burit sig illa åt, men han är ju inte stort mer än en pojke. Det skall nog bli hållning och karaktär på honom när ni blivit gifta. Du vet hur förälskad han alltid varit i dig och han kommer att vara som vax i dina händer. — Var är han nu? avbröt Lilith moderns lovsång.

Fru Ames förstod att en viss försiktighet och återhållsamhet här voro av nöden.

— Jag antar att han är i London vid det här laget, sade hon. Han fick min tillåtelse att stanna här i natt, men han måtte ha avlägsnat sig härifrån mycket tidigt.

Lilith drog en suck av lättnad: —

Då slippa vi antagligen att återse honom så länge vi äro kvar här.

I detta ögonblick tycktes en blixtlik tanke av förfäran genomkorsa fru Ames hjärna.

—Hur var det du sade? Du har brutit med Mallory. Definitivt? Ja,

Fru Ames rusade upp ur stolen: — I så fall anser han sig troligen löst från sitt löfte att söka träda i förbindelse med sir George Paradine?

Lilith gav modern en förvånad blick utan att förstå orsaken till den häftiga sinnesrörelse, för vilken hon syntes vara ett byte: —

Antagligen gör han det. Men vad har det att betyda?

Vad *det* har att betyda, mumlade den gamla damen skräckslagen.

Men i nästa ögonblick hade hon återvunnit sin självbehärskning, tvingande sig till tystnad.

— Jag förstår inte, fortsatte Lilith inträngande. Vad gör det om doktor Mallory utfrågar sir George Paradine? Denne kan ju inte säga honom något annat eller mera än vad han själv gissat.

Fru Ames vände sig bort från henne utan att svara och gick utan att helt kunna dölja sin upphetsning ett par slag av och an i rummet. Hennes läppar rörde sig sakta, men de ord hon viskade för sig själv hördes icke: — Så nära målet och dock i fara att förlora hela spelet!

— Mamma vad är det? utbrast Lilith med ömhet, förskräckt över moderns sinnesrörelse, vilken hon fann fullständigt oförklarlig. Det måste finnas något som du dolt för mig. Ja, alldeles säkert. Du har faktiskt inte varit dig lik sedan den dagen, då du besökte sir George. Du har varit förbehållsam mot mig sedan dess. Vad hände när du var hos honom? Vad sade han till dig? Vad är det i denna sak som du döljer för mig?

Fru Ames tvingade sig till att skratta: — Kära barn, sade hon med en röst, som ännu skälvde av sinnesrörelse, det är ingenting. Jag är en sådan gammal stackare. Vilken förflugen tanke som hälst kan fylla mig med namnlös skräck. Mitt nervsystem är fullständigt förstört, men du vet — jag har gått igenom så mycket, lidit —

Hon förde näsduken till ögonen, men Liliths nyfikenhet var väckt och hon kunde inte befria sig från misstanken att något av vikt doldes för henne.

— Det är mycket antagligt, framkastade hon i hopp att få modern att bekänna kort, att sir George gör visit hos oss när han får veta, att vi ämna resa härifrån.

— Jag vill inte ta emot några besök, protesterade fru Ames häftigt. Jag hatar den här trakten, jag hatar människorna som bo här och jag får inte tillbaka mitt sinneslugn förrän vi komma bort härifrån! Hon kastade sig i dotterns armar och utbrast med lidelsefull häftighet: — Låt oss resa härifrån! Från detta rysliga ställe, där vi varit så olyckliga och där luften är förgiftad av onda och lögnaktiga rykten om oss. Jag hatar dem — dessa skvalleraktiga kvinnor och dessa påträngande, nyfikna män! Jag uthärdar inte att se dem mera. Ack, låt oss resa härifrån — nu — genast!

(Forts).

Ni kommer väl åter
nästa år som prenumerant?
Prenumerera omedelbart på närmaste postkontor eller på vår expedition, Magasinsgatan 12. Ring gärna tel. 18070.